

Mgr Katarzyna Kozera

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Wydział Grafiki

Tytuł rozprawy doktorskiej:

Społeczeństwo w stanie zagrożenia

Promotor

dr hab. Agata Pankiewicz
prof. ASP w Krakowie

Recenzenci:

Prof. Piotr Chojnacki
Prof. Andrzej Tobis

STRESZCZENIE

W mojej pracy *Społeczeństwo w stanie zagrożenia* analizuję przestrzeń publiczną małych miast i miasteczek Polski, dokumentuję obszary zdegradowane, gdzie elementy tkanki miejskiej są często zasłonięte przez wielkoformatowe reklamy, dziko wznoszone konstrukcje czy pseudoarchitektoniczne obiekty. Tereny te są wykluczone, porzucone, często zarośnięte zielenią.

Szczególnie interesuje mnie ukryte znaczenie takich obszarów i oddziaływanie po latach „zapisanych” tam wydarzeń na lokalną społeczność. Stawiam pytanie, w jaki sposób historia oraz tragiczne wydarzenia związane z okresem II wojny światowej i Holocaustem pozostawiły ślady w krajobrazie fizycznym, w pamięci indywidualnej i zbiorowej mieszkańców tych obszarów.

Czym jest miejsce pamięci i pamięć miejsca, jak przeszłość wpisana w przestrzeń publiczną wpływa na naszą teraźniejszość oraz transpokoleniową świadomość. Miejsca te – nasycone historycznym, kulturowym oraz osobistym znaczeniem – wywołują silne emocje: lęk, poczucie winy, wyobcowanie, niepewność.

Nieuświadomienie i nieuznanie historii, która „krzyczy” z tych przestrzeni naznaczonych traumą wojenną, stawia nas jako społeczeństwo w pozycji zagrożenia. Oddalając się od przeszłości, tracimy kontakt z rzeczywistością, nie możemy w pełni funkcjonować w teraźniejszości ani zrozumieć otaczający nas świat i samych siebie. Przeszłe wydarzenia obrastają mitami, lokalnymi *urban stories*, ponieważ nasza pamięć nieustannie ulega przeobrażeniom, deformacji.

Te balansujące na krawędzi obszary są wciąż ewoluującym zbiorem znaczeń, które odzwierciedlają indywidualny i zbiorowy stosunek do nich oraz sposób, w jaki są odczuwane.

Z jednej strony to niematerialne świadectwa przeszłych wydarzeń, z drugiej zaś, to w dosłownym sensie zaznaczone oraz wrosnięte w krajobraz ślady i odciski.

Kraków, 2021-02-07

Mgr Katarzyna Kozera